

Mahdoton yhtälö

Voiko pohjoismaisen hyvinvointivaltion saada halvalla? Sitä ihmettää ei ole vielä nähty, ja tuskinpa kannattaa yrittääkään. Epäilen, että se olisi mahdoton yhtälö.

Tällä hetkellä hyvinvointivaltion kehittämiseen ei ole varauduttu ainakaan rahalla. Valtiontalouden meno-kehyykset on tehty tiukoiksi. Hallitus on jo alentanut auto- ja perintöveroa ja kaavailee tuloverotuksen kevennyksiä seuraavien eduskuntavaalien alle – siitä huolimatta, että kyselyissä kansalaiset ovat olleet valmiita maksamaan enemmän veroja, joilla rahoitettaisiin palvelujen paraneminen.

Hyvinvointivaltion kustannuspaineita on monia. Julkinen sektori on naisvaltainen ja suurelta osin pienipalkkainen ala. Kuten juuri on nähty, voimistuneet tasa-arvopyrkimykset lisäävät kustannuksia. Työvoimapulan pahentumassa palkkapaine vain kasvaa. Maahanmuutto ei tuo halvempia työntekijöitä eikä pelkkiä veronmaksajia.

Väestön vääjäämätön ikäänntyminen merkitsee kustannusten nousua. Globalisaatiollekaan ei toistaiseksi näy loppua, ja siihen sopeutuminen maksaa myös.

Julkisen sektorin tuottavuus ei kohoa reaaliensioiden tahtiin. Tästä johtuvaa kustannusten nousua yritetään hillitä tuottavuustalkoilla. Toistaiseksi emme kuitenkaan ole kuulleet uutisia, että sellaiset hankkeet olisivat johtaneet toivottuihin tuloksiin. Pelkkä väen vähentäminen ei sitä merkitsisi. Hyvinvointivaltiossa on pitkälti kyse vaikuttavuudesta, joka monesti kärsii henkilöstövähennyksistä.

Mahdottomassa yhtälössä ovat siis vastakkain yhtäältä hyvinvointivaltion taso ja toisaalta meno-kehyykset ja verot. Jonkin tässä on annettava periksi. Jos kansalaisilta kysyttäisiin, niin se olisi meno-kehyykset ja verot. Silloin samalla joutuisivat kyseenalaisiksi veronkevennyksinjan keskeiset perustelut, työllisyyden edistäminen ja kansainvälinen verokilpailu. Niistä kuullaankin nykyään yhä harvemmin.

Jos verotuksen keventämistä vielä jatketaan, niin periksi antajaksi jäisi hyvinvointivaltio. Se ulkoistettaisiin vähin erin kansalaisille itselleen. Suuntana olisi itsepalveluyhteiskunta. ■

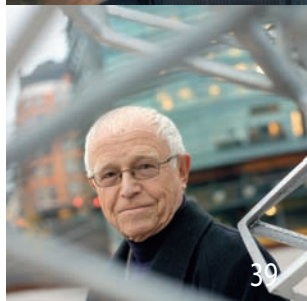
Heikki Taimio

12

32

30